ఆంధ్ర లొయోల (స్వయంప్రతిపత్తి) కళాశాల

విజయవాడ - 520 008

అమ్మనుడి ప్రత్యేక సంచిక

తెలుగుజాతి పత్రిక

Vol 19 - Issue 01- Spl Edition - March 2024, ISSN No. 2582-8738

తెలుగు సాహిత్యం - సామాజిక స్పృహ

జాతీయ సదస్సు - 2024

తేది : 13, 14 మార్చి 2024

సంపాదకులు :

ఫా. డా. జి.ఏ.పి. కిశోర్, ఎస్.జె., ప్రిన్సిపల్

డా. కోలా శేఖర్, తెలుగు శాఖాధిపతి

22. కె. సభా కథలు - సామాజిక స్పృహ డా. రాచపాళెం పురంధీశ్వరి 88

23. మధురాంతకం రాజారాం కథలు -సామాజిక స్పృహ డా. గుమ్మడి రవీంద్ర 92

24. ప్రవాసాంధ్రుల కథలు – సామాజిక స్పృహ డా. పలివెల చిరంజీవిరావు 96

25. కాళ్ళకూరివారి నాటక త్రయం – సామాజిక సమస్యల చిత్రణ -అరిగెల శ్రీకాంత్ 101

26. గోపి నానీలు- సామాజిక స్పృహ డా. తన్నీరు సురేశ్ 105

27. రాసాని 'వలస' నవల- సామాజిక ప్రజ్ఞ డా. బి.నాగశేషు 108

28. పి. రామకృష్ణారెడ్డి - పెన్నేటికతల్లో సామాజిక దృక్పథం డా. పల్లా కృష్ణ 112

29. మాణిక్య వీణ రచన – ప్రజా చైతన్యం సూర్య పోగు వెంకటేశ్వర్లు 116

30. డా.పాకాల యశోదారెడ్డి కథలు - సామాజిక స్పృహ స్వాతి గార్లపాటి 119

31. మాతృభాషలో ఉపాధి అవకాశాలు శ్రీ భాను పావని 123

32. తెలుగు కవిత్వంలో అసంఘటిత పనివారి జీవిత చిత్రణ సామాజికత -డా. నందిగామ నిర్మల కుమారి. 126

33. గేయ సాహిత్యంలో సామాజిక స్పృహ డా. హరీశ్ కుమార్ శ్రీధర 131

34. మానవ మనస్తత్వం- సామాజిక స్పృహ : పాలగుమ్మి పద్మరాజు-Dr. ఈ. మురళీధర్ 136

35. బాస్టర్డ్ - సామజిక స్పృహ డా.పి. నీరజ 138

36. శేషప్ప త్రిశతిలో సామాజిక జీవన చిత్రణ డా. గోలి శ్రీలత 140

37. డా.కాలువ మల్లయ్య "భూమి పుత్రుడు" నవల : సామాజిక చిత్రణ -డా. బాసాని సీతారాములు 146

38. వేమనశోధన డాక్టర్ అంగడాల వెంకటరమణమూర్తి 150

39. శ్రీకాళహస్తీశ్వర శతకం - వైశిష్ట్యం డా. మల్లెపోగు మాదన్న 153

40. తెలుగు భాషా పరిరక్షణ- తక్షణ కర్తవ్యం కె సురేష్ బాబు 157

41. జాషువా చెక్కిన సామాజిక సమతా సజీవ శిల్పం డా. బేతపూడి సుబ్బారావు 160

42. డాక్టర్ శాంతినారాయణ గారి కథలు – సామాజిక స్పృహ -డా. ఎ. ఎ. నాగేంద్ర 165

43. దళిత సమాజ చైతన్య స్వరం -- ఎండ్లూరి "కావ్యత్రయం" డా. కాకాని సుధాకర్ 170

44. ముకుంద రామారావు అనువాదం – సామాజిక స్పృహ నారగోని సైదులు 173

45. బలిపీఠం నవలలోని సామాజిక అంశాలు – విశ్లేషణ డా. ఎం. పద్మగౌరి 178

28. పి. రామకృష్ణారెడ్డి - పెన్నేటికతల్లో సామాజిక దృక్పథం

డా. పల్లా కృష్ణ,

తెలుగు ఉపన్యాసకులు, వైస్-ప్రిన్సిపాల్;

డా.యం.లక్ష్మయ్య, తెలుగు ఉపన్యాసకులు,

సిఎస్ఎస్ఆర్ & ఎస్ఆర్ఆర్ఎమ్ డిగ్రీ మరియు పిజి కళాశాల,

కమలాపురం, వైఎస్ఆర్ జిల్లా.

9985193868, 9492495437.

ఆధునిక తెలుగు కథ : ''కథానిక మనకు కొత్తది కాకపోవచ్చు కానీ, ఆధునికకథ ఆవిర్భావం మట్టుకు పాశ్చాత్య సాహిత్య సంపర్కంవల్లనే జరిగిందను విషయం నిర్వివాదమైనది.'' ''భాష ఎంత పురాతనమైనదో కథ కూడా అంతే పురాతనమైనది'' ` అంటారు చేకూరి రామారావు గారు. ''మానవ చరిత్ర ఎంత ప్రాచీన మైనదో కథా చరిత్ర కూడా అంతే ప్రాచీనమై ఉండాలి'' అంటారు పాపినేని శివశంకర్ గారు 'నిశాంత సాహిత్య వ్యాసాల్లో''. ప్రాచీనం నుండి ఆధునికం వరకూ కథకు చాలా ప్రాముఖ్యత ఉంది. మానవుని జీవితాన్ని ప్రభావితం చేయడంలో దానికి ఉన్న శక్తి ఏమిటో నిరూపితమైనదే కదా!. ఆధునిక సాహిత్యంలో కథానిక ప్రక్రియ తెలుగువారి జీవితాల ఒడిదుడుకులని కూడా చాలా చక్కగా తెలుపుటకు తోడ్పడిరదని చెప్పవచ్చు. సులువుగా సామాన్యుల మనస్సులను చేరి ప్రభావితం చేయగల్గిందని చెప్పవచ్చు. ఎందరో తెలుగు కథారచయితలు వారు కన్నవి, విన్నవి వస్తువుగా తీసుకుని వారి జీవితానుభవంతో, సామాజిక దృక్పథంతో అద్భుతంగా కథల్లో ఆవిష్కరించారని తెలుస్తోంది. ముఖ్యంగా ప్రాంతీయ మాండలికాలలో కథాసాహిత్యం బాగా ఇమిడిపోయిందనవచ్చు.

రాయలసీమ కథ : రాయలసీమలో కథా సాహిత్యం భిన్న కథావస్తువుతో వెలువడుతూ ఇక్కడి ప్రజల ఆవేదనను, స్థితిగతులను తెలుపుతూనే సీమకథల ప్రత్యేకతను చాటింది. ''కథానికా రచనకు అవసరమైన ప్రేరణను తమ చుట్టూ వున్న సామాజికాంశాలనుంచీ, సాహిత్యాలనుంచీ రచయితలు పొందగలిగారు''. అన్నట్లుగానే రాయల సీమ రచయితలు కూడా సీమ స్థితిగతులను, అదేవిధంగా సీమ మాండలికాన్ని చక్కగా ఆకలింపు చేసుకొని రాసిన కథలు ఎన్నో తరాలు గుర్తుంచుకునేలా చేశాయనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు. రాయలసీమ యాసలో కథలు రచించి తమదైన ముద్ర వేసి కథాప్రక్రియను సుసంపన్నం చేసి చిరస్మనీయులైన కథారచయితలు ఎందరో ఉన్నారు. అలాంటి వారిలో ఈనాటికీ మన హృదయాల్లో చిరస్థాయిగా నిలిచిన వారు పి.రామకృష్ణగారు. రాయలసీమ సామాజిక నేపథ్యాన్ని, యాసను చక్కగా ఆకలింపు చేసుకొన్న రచయిత రామకృష్ణగారు. వారి కథల్లో ఉన్న సామాజిక దృక్పథాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని రాసిన వ్యాసమిది.

రామకృష్ణారెడ్డి - జీవితం, సాహిత్యం : కడపజిల్లా కమలాపురం తాలూకాలోని హనుమనగుత్తి గ్రామంలో 1939లో రైతు కుటుంబంలో రామకృష్ణారెడ్డిగారు జన్మించారు. వీరి తండ్రి పోసా వెంకట కొండారెడ్డిగారు, తల్లి లక్ష్మమ్మగారు. ప్రొద్దుటూరు మున్సిపల్ హైస్కూల్‌లో చదువుకున్నారు. 1978 నుంచి 1996 వరకు ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రికలో పనిచేశారు. అయితే 1970 నుంచే వీరి సాహిత్య పరంపర మొదలైందని తెలుస్తోంది. అప్పట్లో ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక నిర్వహించిన ఉగాది నవలల పోటీలలో 'ఋతుపవనాలు', 'నత్తగుల్లలు' నవలలకు రెండవ బహుమతి లభించడం విశేషం. ఆతర్వాత అదే పత్రికలో వీరు రాసిన అనేక కథలు ప్రచురింపబడ్డాయి. ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రికలో కూడా చాలా కథలు ప్రచురితం అవ్వడమే కాకుండా మరెన్నో పుస్తక సమీక్షలు వచ్చాయి. 'పెన్నేటికతలు', 'మనిషీ-పశువు' అన్న రెండు కథా సంకలనాలు, కవిత్వం, సాహిత్యవ్యాసాలు మొదలైనవి అప్పట్లో ప్రసిద్ధిచెందిన 'భారతి' పత్రిక

మొదలుకొని వివిధ ప్రముఖ పత్రికలలో ప్రచురితమయ్యాయి. రామకృష్ణారెడ్డి రాసిన కథలు 1989లో ''పెన్నేటి కతలు'' పేర ఒక గొలుసు కథా సంపుటి ప్రచురితమైంది. ఇందులో దాదాపు ఇరవై అయిదు కథలు చోటు చేసుకున్నాయి. ఈ సంపుటిని తన తల్లికీ, తన పొలాలకూ నీళ్ళిచ్చిన పెన్నకూ అంకితం చేశాడు. 1997లో ''మనిషీ - పశువూ'' పేర మరో కథా సంపుటి రూపుదిద్దుకున్నది. ఇందులో దాదాపు ఇరవై కథలు చోటు చేసుకున్నాయి. ఇది ''సీమ సాహితీ'' తరపున 1997లో ప్రచురితమైంది.

రామకృష్ణారెడ్డి కథా ప్రస్థానం

1. 'ఎర్రి పెన్నేరు' 2. బట్టకోడె, 3. ఏటుకాడు, 4. సేద్యం కంటే పద్యం గొప్పదా?, 5.ఈ పక్క పారే ఏరు, ఆ పక్క పండే పైరు, 6. సిత్తాట, 7. తూరుపు నాటి కూలోళ్ళు, 8. ఊరి పిల్లోడు, 9.వానొచ్చె..., 10. అడివి పావురేను, 11. జీరంగి, 12. పసులగాసే పిల్లగాడా!, 13. సేనుగల్లోడు, 14. కాపోడూ, కూలోడూ, 15. కరె నాగయ్య, 16. నంగులమ్మ దున్నపోతు, 17. సుంకమ్మ ఎనుము, 18.ఆకలి గురువులు, 19. అయ్యవారంటే ఆయనే, 20. కరుబుజ్జ తోట, 21. పీర్లు, 22. ఆంకట్ట, 23. పిచ్చికుంట్ల సుబ్బుడు, 24.సిన్న సిన్న ఆశలు, 25. ఏరా... ఏరా... ఏమైపోతివా?

మనిషీ - పశువూ కథా సంపుటంలో మొత్తం ఇరవై కథలు ఉన్నాయి. ఆ కథాక్రమం ఇదీ - 1. నీళ్ళు - ప్రజాతంత్ర, 1977. 2. అన్నం - యువ - దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, 1976 3. దెయ్యం - ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక, 24-4-1975. 4. బిచ్చగాళ్ళు - మధ్య తరగతి గృహిణి - ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక, 1971. 5. తేడా - ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక, 1972. 6. కాంపెన్షేషన్ - ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక, జూలై, 1973. 7. హత్య - ప్రజాతంత్ర, నవంబర్, 1977. 8. ఒక తల్లి కథ - ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక, 6-8-1975. 9. తరం - అంతరం - ఆకాశవాణి కడపకేంద్రం, 1972. 10. పోటీ - మధ్య యువ, 1973-74. 11. సెంటిమెంట్ - ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక, సెప్టెంబర్, 1975. 12. కర్రోడు చచ్చిపోయినాడు - ఆంధ్రజ్యోతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, 1976. 13. పూజ - ఆంధ్రజ్యోతి దినపత్రిక ఆదివారం సంచిక, 1983. 14. ఆస్తి - ఆంధ్రజ్యోతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, 1992. 15. అవగాహన -ఆంధ్రజ్యోతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, 1975. 16. అత్యాచారం -ఆంధ్రజ్యోతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, 1990. 17. భార్యలు -ఆంధ్రజ్యోతి ఆదివారం అనుబంధం, 1995. 18. ఎలిగే పెద్దోళ్ళు - నలిగే చిన్నోళ్ళు. 19. ముగ్గు -ఆంధ్రజ్యోతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచిక, 1989. 20. మనిషీ - పశువూ - వార్త దినపత్రిక ఆదివారం అనుబంధం, 6-7-1997, 13-7-1997. తులసీ కృష్ణ, రా.కృ., రామకృష్ణారెడ్డి, తదితర పేర్లతో వీరి సాహిత్యం వెలువడిరది. ఆతర్వాత గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా పి.రామకృష్ణగా సాహితీ కృషి చేస్తున్నారు. అన్ని రకాల సాహిత్య ప్రక్రియలలోనూ వీరి అనుభవం అపారం. తెలుగు పద్యమన్న మక్కువ ఎక్కువే. ప్రస్తుతం విజయవాడలో స్థిరపడ్డారు.

రాయలసీమ కథాసాహిత్యంలో రాయలసీమ జీవితాన్ని ''పెన్నేటికతలు''గా చిత్రించిన రచయిత రామకృష్ణారెడ్డి. రాయలసీమ కథకులందరూ మట్టివాసననూ అనుభవించినవారే అయినా, స్థానిక భాషకు, స్థానిక జీవిత చిత్రణకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ రాసినా రామకృష్ణారెడ్డి కథలు తెలుగు వారందరినీ ఎంతగానో ఆకట్టుకున్నాయి. వీరి కథానికా ప్రస్థానాన్ని పరిశీలిస్తే కథలు దాదాపు 60వరకూ ఉన్నాయి. 'పెన్నేటికతలు', 'మనిషీ-పశువు' పేర రెండు ప్రధాన సంపుటాలుగా ప్రచురితమయ్యాయి. రామకృష్ణారెడ్డి కథలే గాక కొన్ని వచన కవితలు, సాహిత్య వ్యాసాలు నిర్మించారు. వీరి నవలలు, కథలు, వ్యాసాలు, కవితలు అన్నీ 'పి.రామకృష్ణ రచనలు' పేరిట 2015లో ప్రచురించారు. అన్నీ సాహిత్య ప్రక్రియల్లోనూ అనుభవం ఉండి పద్యం అంటే ఇష్టం అయినా రామకృష్ణారెడ్డికి కథకుడుగానే ప్రసిద్ధి. ఈయన కథలు ఏవీ కూడా నేల విడిచి సాము చేసినవి కావు. దాదాపు అన్ని కథలకూ పాడి, పరిశ్రమ, వ్యవసాయం, రైతు జీవితం మూలాంశం.

పెన్నేటికతల్లో సామాజిక దృక్పథం : రామకృష్ణారెడ్డి కథల నేపథ్యంగా రాయలసీమలోని వాతావరణ పరిస్థితులే కన్పిస్తాయి. రాయలసీమలోని గ్రామాలలో వ్యవసాయ కుటుంబాలలో తలెత్తుతున్న భిన్న సమస్యలను చక్కగా చిత్రీకరించారు. ఇక్కడి రైతులకు

వ్యవసాయం దు:ఖాన్నే మిగిల్చిందంటారు. భూమిని నమ్ముకొని జీవించే వ్యవసాయదారులు తమ స్వశక్తి మీద గాక దైవంమీద ఆధారపడి జీవనం గడుపుతున్న దైన్యస్థితిని వివరిస్తారు. ఇక్కడి వ్యవసాయం జూదంలా మారిన వైనం గురించి తెలియజేస్తారు. వ్యవసాయజీవనులకు ఇది ఒక శాపమే అంటారు. రామకృష్ణారెడ్డి గ్రామం హనుమనగుత్తి పెన్నేటి ఒడ్డున ఉండడం వలన, ఆచుట్టు ప్రక్కల గ్రామీణుల జీవితాలను కళ్ళార చూసి అనుభవించిన వ్యక్తిగా రైతుల జీవితాలను, వారి ఇక్కట్లను అదేస్థాయిలో అదే ఉద్వేగంతో, బలమైన భాషతో కథలలో ప్రతిబింబించే విధంగా పెన్నేటి కతలను రాశారు. ఒకప్పటి కడప జిల్లా మాండలికాన్ని, యాసను లోతుగా చిత్రించిన కథలివి. అప్పటి స్థానికతను ప్రతిబింబిస్తు రాయడం విశేషం. మధ్య తరగతి వాస్తవ జీవిత దృశ్యాలను చక్కని సామాజిక నేపథ్యంతో రచయిత మనకందించారని చెప్పవచ్చు. ఈయన రచించిన ''పెన్నేటికతలు'' మానవజీవన శ్రమైక సౌందర్యాన్ని, ప్రకృతితో తాను ఏర్పర్చుకున్న అనుబంధాన్ని తెలియజేస్తాయి. వీరి కథలను పరిశీలిస్తే ఒక్కో కథ ఒక్కో బతుకు చిత్రాన్ని చూపిస్తుంది. ''మనూరికి పక్కన్నే యీ ఏర్ను ఏ దేవుడు పుట్టిచ్చినాడోగాని... అంటూ రచయిత ప్రారంభించిన 'ఎర్రి పెన్నేరు' కథలో పెన్నేరు పల్లెప్రజలకు తల్లివంటిదని చెబుతూ... వాళ్ళ కట్టం సుకం కనిపెట్టుకోని వున్నెట్టు, సెప్పుల్లేని వాళ్ళ పాదాలకు నొప్పి తాక్కుండా మెత్తని యిసిక పర్సుకునుంటాది ఏరు... సెలిమల్లో నుంచీ కడవల్లోకి నీళ్ళు దోసిళ్ళతో సల్లకొనే కొద్దీ ''తీసకపోండే తల్లుల్లారా'' అని తల్లి బిడ్డకు పాలిచ్చినట్టే వుంటాదంటారు రచయిత. ప్రపంచంలో నిస్వార్థ ప్రేమకు, ఆప్యాయతకు చక్కటి నిదర్శనం తల్లేకదా. తల్లి నుండేకదా స్వచ్ఛమైన ప్రేమానురాగాలు లభిస్తాయి. అలాగే ఒక్కోసారి నీళ్ళోచ్చినప్పుడు అంత పరాయిదై పోతాది!. ''నా బలం ముందు నువ్వేంత, నీ బతుకెంత?'' అని 'సవాల్' సేస్తా వున్నేట్టు వుంటాది ఎర్రి పేన్నేరు. అంతవరకు మనల్ని ఎంతో ప్రేమగా చూసుకున్నట్టు ఉన్నా నీళ్ళోచ్చినప్పుడు తన ఉగ్రరూపం దాల్చి మనుషులు, ఎనుములు, గొడ్లు కొట్టుకుపోవడం కనిపిస్తాది అంటారు రచయిత.

'బట్టెకోడె' కథలో రైతులు పశువులను తమ బిడ్డలవలె ఏవిధంగా మురిపెంగా చూసుకుంటూ ఆనందించే వారో తెలుపుతూ...''కాడిమాను మొట్టమొదట మెడమీంద పెట్నప్పుడు సక్కిలిగిలి పెట్టినట్టయేదో, ల్యాక బరువనిపిచ్చేదో గానీ పిల్లోడు గదా ఎగుల్లేసినట్టు ఎగరడం'' సూసి సంబరపడే రైతుల మనస్తత్వాన్ని చక్కగా చిత్రిరించారు. రైతులు పశులను తమకు సమానంగా చూసుకోవడం, ఒక్కోసారి తమ కన్నా వాటినే అధికంగా చూసుకోవడం కనిపిస్తుంది. ఈ కథలో బటకోడెను రైతు రామిరెడ్డి ఎంత ప్రేమగా చూసుకొన్నాడో, అలాగే బట్టెకోడె ఎద్దయిపోయినాక బండికైనా, సేద్యానికైనా దాని బలం అందరిని ఆశ్చర్యపరిచేదింటారు. సెండు సుట్టూతా పూలదండతో, నడుంసుట్టూ సిలకలు కుట్టిన బొద్దు వారుతో, మొగం మీద కుచ్చుల జలతాళ్ళతో నడిసే బట్టెకోడె చూడడానికి రెండు కళ్ళూ సరిపోవంటారు. అటువంటి బట్టెకోడె ముసలిదై చనిపోయినప్పుడు తన సోంత బిడ్డచనిపోతే ఎంత బాధ ఉంటుందో అలాంటి బాధనే రైతు రామిరెడ్డి చూపుతాడు. ఈ కథ ద్వారా రచయిత పశువులను రైతులు తమ బిడ్డలవలే చూసుకుంటాని తెలియజేశారు.

'సేద్యం కన్నా పద్యెం గొప్పదా?' అనే కథలో ఒకప్పుడు వ్యవసాయం చేసే సేద్యగాళ్ళ మధ్య ఉండే సంబంధబాంధవ్యాలు, ఆట-పాట, మాటా-మంతి, చెట్టూ-చేమా, ముఖ్యంగా నాటి సామాజిక పరిస్థితులను యన ముందుంచారు రచయిత. ఈ కథలో కథానాయకుడు నర్సిమ్మారెడ్డి. ఇతను సేద్యం సేస్తావుంటే నలుగురూ నిలబడి సూసేవాళ్ళంట...అంటూ కథ ప్రారంభించి నాడు సేద్యం చేసేవాళ్ళలో ఉన్న నేర్పరితనం, ఒద్దిక, ఓర్పు, కూలీల ముచ్చట్లు, నవ్వులాటలు, సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు, ప్రతి యేడు క్రమం తప్పకుండా చేసుకునే ఏరువాకలు, ఒకరి పనితనం మీద ఇంకొకరు చేసుకునే సవాళ్ళు, ప్రతిసవాళ్ళు - ఇలా ఎన్నెనో విశేషాలతో కథ నడుస్తుంది. అలాగే చుట్టు ప్రక్కల ఊళ్ళలో నర్సిమ్మారెడ్డి సేద్యం గురించి గోప్పగా చెప్పుకునే పరిస్థితులు మారి నర్సిమ్మారెడ్డి సేద్యం మానేసి పద్యంపై దృష్టి మరల్చడం, క్రమేణ అతని సేద్యం గురించి కంటే పద్యం గురించే ఎక్కువగా చేప్పుకోవడం మరియు మంచి కవిగా

గుర్తింపు వచ్చి పలుచోట్ల సన్మానాలు పొందడం అందరినీ ఆశ్చర్య పరిచే విశేషం. అన్నేళ్ళు సేద్యం చేస్తే రాని పేరు ప్రతిష్టలూ కొన్ని పద్యాలు రాసినందుకే వచ్చిందనేది ఆశ్చర్యం కలిగించే అంశమే కదా!.

'సిత్తాట'(ఒక విధమైన జూదం)గా మారిన వ్యవసాయం. సంగటి ముద్ద కొరకు వలస వచ్చిన తూర్పునాటి కూలీలు, వాన కోసం ఎగచూపు, పేడలప్రోగు, గడ్డివామి వేయటంలో నేర్పు మొదలైన స్థానికాంశాలతో నడిచిన కథ ఇది. 'ఆ పడమటి ప్రక్క గుట్ట కింద పల్లెలోళ్ళంతా సిత్తాట ఆడేవాళ్ళే', అంటూ వాళ్ళను సీదరిచ్చుకోవడం, అసలు ''వాళ్ళు సిత్తాట ఎందుకు ఆడుతారో తెలుసుకున్నప్పుడు నవ్వాలో, ఏడ్వాలో తేలకుండా వుంటాదంటారు. ఎందుకంటే అసలే అవి గుట్టకింద పల్లెలు, వానలు కుర్సనపుడు, వాన మీంద నడసే యెవసాయానికి ఎన్న ఎకరాలుండి యేం పలం? యెవసాయంలో ఎంత కట్టం సేసీ యేం లాబం?'' అందుకే అక్కడి రైతులు కుటుంబాన్ని బతికిచ్చుకోవడానికి తప్పని తెలిసినా, ఆ ఆట నేర్చుకున్నారని అంటూనే ఇదోరకం సిత్తాట, సిత్తయిపోయే ఆట! గెలుపోటములు నీ చేతిలో లేని ఆట అని అంతిమంగా ముగింపిస్తాడు రచయిత. హనుమనగుత్తి అనేగ్రామం పెన్నేటికి దక్షిణం ఒడ్డున ఉంది. ఆ ఊరికి పడమట పోట్లదుర్తి. తూర్పున కోగటం అదే వరుసలో ఉంటాయి. అక్కడ పెన్నానది చాలా విశాలంగా ఉంది.

మాండలికం అంటే మాట్లాడే మౌఖిక భాష. దీన్ని గ్రామీణ భాష అనీ, జానపద భాష అనీ, పల్లెభాష అనీ, లిఖిత సాహిత్యానికి పనికిరాదనీ, కేవలం ప్రాంతీయ వ్యవహారానికి మాత్రమే పనికి వస్తుందని కొందరి వాదననూ రామకృష్ణారెడ్డి అంగీకరించలేదు. ఎలా మాట్లాడతారో అలా రాయడం కూడా కుదరదు. ఎంతోకొంత దగ్గరగా తీసుకురావడానికి చేసే ప్రయత్నమే మాండలికాల ఉపయోగం. ''భాష జీవిత వాస్తవికతలో ఒక ప్రధానమైన అంశం. ఏ ప్రాంతపు జీవితాన్ని ఆ ప్రాంతపు భాషలో రాయకపోతే ఆ జీవిత చిత్రణమీద విశ్వసనీయత కల్గదు'' - అన్నాడు వల్లంపాటి వెంకట సుబ్బయ్య. రామకృష్ణారెడ్డి కథలకు నేపథ్యం ప్రాంతీయత కనుక ఆ ప్రాంతీయ మాండలికంలోనే రాయడంలో ఒక ఒడుపు ఉంటుంది ` అది ఇతర ప్రాంత పాఠకులకు ఇబ్బంది కల్పించినా సరే, ఈ భాషను ఇలాగే వాడుకోవడంలో రామకృష్ణారెడ్డి ''ఈ కతలకు వెనక'' ఒక వివరణలో తన సంతృప్తిని వ్యక్తపరిచాడు.

ఈ విధంగా వివిధ జాతులు, వృత్తులు వాళ్ళ జీవిత చిత్రాలు వివరిస్తూ, పశువులు, నేల, నింగి, కక్షలు, కరువులు మొదలైన అంశాలు ఇతివృత్తాలుగా పెన్నా పరిసరాల రైతు జీవనంతో ముడిపడిన కతలు 'పెన్నేటికతలు'. ''ఇవాళ కథల్లోనే గ్రామ జీవితం సక్రమంగా విరివిగా ప్రతిఫలిస్తున్నదని ఇంకా ప్రత్యేకించి చెప్పనక్కరలేదు.'' ''ఈనాటి కథానికల్లో జీవిత వాస్తవికత ఎక్కువ, ఎక్కువ వాస్తవికత ఉండే కథల్లో ఎక్కువ సామాజిక ప్రయోజనం ఉంటుంది.'' అందునా కడపజిల్లా యాస, పదునూ, వేగం కలగలిపి వాస్తవికతా దృక్పథంతో రామకృష్ణారెడ్డిగారు రాసిన కథలకు బహుశా విద్వాన్ విశ్వం రచన 'పెన్నేటి పాట' ప్రేరకమై ఉండవచ్చని అన్పిస్తుంది. విద్వాన్ విశ్వంగారన్నట్లు ఈ ప్రాంతం ఒట్టి ఎడారి, చిన్న వర్షానికే పెద్ద వరదలొచ్చి రెండు రోజుల్లోనే ఒక చుక్కైనా నీరు నిలవని ఏరు పెన్నా. ఇలాంటి గ్రామజీవన విధానం కల్గిన జీవిత శకలాల చిత్రణమే రామకృష్ణారెడ్డి కతలు. ప్రాంతీయతను, సామాజిక పరిస్థితులను చక్కగా కథలలో చొప్పించడంలో సఫలత చెందారని చెప్పవచ్చు.

ఆధార గ్రంథాలు :

1. కథానికా స్వరూప స్వభావాలు - పోరంకి దక్షిణామూర్తి - పుట 128-విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, హైదరాబాదు, 1988.

2. కథా శిల్పం - వల్లంపాటి వెంకట సుబ్బయ్య, పుట - 126-విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, హైదరాబాదు, జూన్, 2008.

3. నిశాంత - డా.పాపినేని శివశంకర్ -పుట -98-విశాలాంధ్ర పబ్లిషింగ్ హౌస్, హైదరాబాదు, మే, 2008.

4. పి.రామకృష్ణ రచనలు -పుట - 543, 546, 553, 556, 560. 621. మానవి పబ్లికేషన్స్, విజయవాడ.

5. దృష్టి - కేతు విశ్వనాథరెడ్డి – పుట-186, 63.

****